

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ

Οὕτω παρήλθε μὴν, ἐξ οὗ ἐθρηνήσαμεν πολύτιμον καὶ εὐεργετικὴν τῷ ἔθνει ὑπαρξιν οὐδεσθεῖσαν, καὶ νῦν αὖθις θρηνοῦμεν ἐτέραν τοιαύτην, τὸν **Δημήτριον Στεφάνοβικ Σκυλίτην**, μέλος εὐεργετιδος καὶ ἐπιφανοῦς οικογενείας. Ἐθρήνησαν δὲ καὶ θρηνοῦσιν αὐτὸν δύο πρωτεύουσαι πόλεις, ἡ τε πόλις τῆς Παλλάδος καὶ ἡ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐκεῖνη μὲν προπέμψασα αὐτὸν πανδῆμως, αὕτη δὲ νηδεύσασα αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς, εὐξαμένων ὑπὲρ τῆς κατατάξεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐν σκιναῖς δικαίων, ἐκεῖ μὲν τοῦ δεδ. μητροπολίτου καὶ ἀρχιερέως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνταῦθα δὲ τῆς Α. Θ. Η. τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου μετὰ πάντων τῶν δεδ. συνοδικῶν ἀρχιερέων. Ἀμφότεραι αἱ πόλεις προπέμψασαι αὐτὸν εἰς τὴν αἰώνιον κατοικίαν, ἀπέδειξαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἐπιλανθάνεται τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ, ὅτι αἰ τιμῇ καὶ εὐγνωμονεῖ αὐτούς. Περὶ τῆς οικογενείας τῶν Στεφάνοβικ Σκυλίτην ἂν ἐπειρώμεθα ἐνταῦθα νὰ ὁμιλήσωμεν θὰ παριστάμεθα σφόδρα ἀδικοῦντες τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, γινώσκοντας καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ζωοῖς χρώμασιν ἐξεικονισμένην ἔχοντας αὐτήν. Οἰκογένεια, ἥτις οὐδέποτε ἐπιλανθάνεται τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας, ἀλήστως μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἰδίᾳ. Ἀλλὰ καὶ τίς ἐγένετο ὁ ἄρτι θανὼν καὶ κηδευθεὶς γνωστόν ἐστὶ πᾶσιν. Ἀγαθὴν ἔχων τὴν καρδίαν καὶ ἀγαθὸς δότης, ὃν ἡγάπα ὁ Θεός, ἔχαιρεν εὖ ποιῶν, εἴτε ναόν, τῆς οὐοδοξίας σύμβολον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς παγκοσμίου μητροπόλεως, παρέχων, εἴτε ὑπὲρ πάντων μὲν τῶν παιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ιδρυμάτων, ἰδίᾳ δὲ ὑπὲρ τοῦ Σκυλιτσειοῦ Νοσοκομείου τῆς μυιοβόλου πατρίδος αὐτοῦ Χίου εἰσφέρων, εἴτε τὰ ἄλλα ἱερὰ ἰδρύματα τοῦ ἔθνους, εἴτε ἄτομα εὐεργετῶν. Τῆς οικογενειακῆς δ' ἀρετῆς τοῦ ἐν ἀφανείᾳ τὸ ἀγαθὸν πράττειν μετέχων καὶ αὐτὸς ἔχαιρεν ὅτε τοῦτο ἐπραττεν ἐν ἀγνοίᾳ καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐεργετουμένου εἰ δυνατόν. Ὁ θάνατος τοιοῦτων ὑπάρξεων, οἷος ἐγένετο ὁ ἀοίδιμος Δημήτριος Στεφάνοβικ Σκυλίτης, δικαίως λογίζεται ἐν ταῖς ἐθνικαῖς ἀπώλειαῖς.

Συλλυπούμενοι δὲ καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐριτίμῳ κ. Παύλῳ Στεφάνοβικ Σκυλίτῃ ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπώλειᾳ, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς κατατάξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ μακαρίτου ἐν σκιναῖς μακάρων καὶ δικαίων.

ΤΙ ΝΑ ΨΑΛΩ ;

— « Βαρὺς ἐπῆλθεν ὁ χειμὼν· εἰς φάραγγας καὶ ὄρη τοὺς παγετώδεις λευκοὺς πέπλους ἐφαπτοῖ, καὶ ἐν τῇ ἐρημώσει τῆς φύσεως, σιγῇ ἡ φιλομήλα, τοῦ δάσους ἡ αἰοιδός· τοῦ καταρράκτου μόνον ὁ κοχλάζων κρότος, γοργὸς καὶ βαρὺς ὡς ἀγρία ἀπειλὴ ἐξωργισμένου χθονίου θεοῦ, ἡ ὡς τὸ μεγαλοπρεπῶς βροντῶδες καὶ ὑψηλόφωνον παράπονον δεδεσμευμένου Προμηθεὺς, ἐκεῖ μακρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν βράχων τοῦ ὄρους ἡχεῖ· κάλεσον τῆς ἀσθενοῦς ἐμπνεύσεώς σου τὴν μουσαν αἰοιδέ, καὶ δι' ἰσχνῶν τιγῶν ἡχῶν τῆς λύρας σου κήλησον ἐπὶ στιγμὴν ἡμῶν τὰ ὦτα· οἱ μυροστεφεῖς λυρισταὶ εἰσιν αἱ ἀσίγητοι ἀηδόνες τοῦ χειμῶνος. »

Ταῦτά μοι λέγουσι φωναί, πολλαὶ καὶ φίλικαι φωναί, ἐγγὺς καλλιλαμπέτιδος καὶ θαλπερᾶς ἐστίας, ἐν τῇ γλυκερῶς ἡρέμῳ, ἀλλὰ καὶ πενθήρει τῶν χειμερινῶν δωματίων σιγῇ.

Νὰ ψάλω, ναί ! ποθῶ νὰ ψάλω· καὶ αἱ χορδαὶ τῆς λύρας μου οἰνοεῖ ἀνυπομόνως πάλλονται, ἔτοιμοι ἵνα ζωηρῶς δονήσωσι τὰς ἡρέμους ἡχοὺς, εἰς τὴν πρώτην τοῦ δακτύλου μου θίζιν, μετὰ σιωπῇ μακροχρόνιον.

Ἀλλὰ τί νὰ ψάλω ; φεῦ ! δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη ἄνθη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ δροσόβλητοι αὔραι, δὲν μαρμαίρουσι φαιδροὶ ἡλιοχρύσου πελάγους λαμπυρισμοί, ὅπως ἔσω τὰς καλλονὰς αὐτῶν· αἱ ἡμέραι ἀνατέλλουσιν καὶ δύουσαι, δὲν ἐπιχέουσι διὰ ζωηρᾶς ἀνταυγείας χρυσοπόρφυρον ἐρυθρὰ ἐπὶ τὰ γλαφυρὰ τοῦ αἰθέρος νέφη, οὐδ' αἱ νύκτες αἱ ψυχραὶ δὲν φέρουσιν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἱλαρὰν καὶ λαμποβόλον σελήνην περιλούουσιν καὶ γῆν καὶ αἰθέρα καὶ πόντον δι' ἀργυροῦ καὶ ἡμέρου φωτός. τί λοιπὸν νὰ ψάλω ;

Νὰ ψάλω τὴν πρὸ ὀλίγου ἔτι αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ αἰθέρος ἀνατείλασαν δραπέτιδα ἡλιακὴν ἀκτίνα, ἥτις ἀπὸ τῆς βραχείας γλαυκῆς γωνίας τοῦ ὀρίζαντος, ἀφ' ἧς ἐπὶ σμικρὸν μόνον ἀπεδίωξαν τὰ μαῦρα νέφη αἱ βόρειοι πνοαί, ἐπέχυσεν ἐπὶ τὴν σκυθρωπάζουσαν φύσιν ἀσθενὲς μειδίαμα ; φεῦ ! ἀλλὰ καὶ αὕτῃ βραχὺ μόνον λάμψασα, ἀκαριαίως ἐσθέθη, ὡς χρυσὴ πλὴν στιγμιαία ἐλπίς ἐν τῷ ἐρεβώδει χάει τῆς συμφορᾶς.

ὦ, ἡ φύσις οὐδὲν μοὶ παρέχει νῦν γλυκὺ θέλητρον, οὐδὲν τέρπνον τῆς φαντασίας χάρμα, ὅπως πρὸς αὐτὸ τόνισα τὰς χορδὰς τῆς σιγῆς λύρας μου. Τί λοιπὸν νὰ ψάλω ;

Ἄλλ' οὐχί ! ἀφώμεν τὴν ἄψυχον φύσιν· δὲν εἶναι αἰῶνοι αἱ ἐκ τοῦ θάλους αὐτῆς προσγινόμεναι τέρψεις· ἔλθωμεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἀπλέτους χαράς, δι' ὧν ἡ Πρόνοια ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀτομικῶς τὴν ψυχὴν ἡμῶν περιέβαλε.

Νὰ ψάλω τὸν χρυσόν ! τὸν καλλιλαμπέτην χρυσόν, ὅστις ὡς ἡ ζωηρὰ φλόξ ἐν τῷ σκότει ἀστράπτει, σπιλβῶν καὶ καλλύνων τὴν μεγάλην καρδίαν, ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ὁποίας ἐπὶ σκοπῇ τὸ Θεῖον ἀφειδῶς αὐτὸν ἐπεσώρευσε· τὸν χρυσόν, τὸ κράτιστον κτῆμα, τὸ καθαγιάζον τὰς χεῖρας, αἵτινες γινώσκουσιν ἵνα δι' αὐτοῦ κατασιγαζῶσι

στόνους, παρκαμυθῶσιν ὁδύνας, ζηραίνωσι δάκρυα!... τὸν χρυσόν; ἀλλὰ μήπως αὐτοῦ ἕνεκα δὲν πράττονται φόνοι, δὲν λαλοῦνται ψευδορκίαι, δὲν συλοῦνται τὰ ἱερά;... Οὐχί, οὐχί, λύρα μου! δὲν θέλω νὰ βεβηλωθῇς, ἀπρεπῶς ἐξυμνοῦσα τὸν πλοῦτον, τὸ δεινὸν ἀγαθόν, τὸ θεόπεμπτον ἀλλ' ἐπάρχον, τὸ κελὺ ὄργανον, ἀλλὰ κακοῦ πρόξενον!...

Νὰ ψάλλω τὴν Δόξαν! τὴν ἀστραπόμορφον θεᾶν Δόξαν, ἥτις, νομίζεις ὅτι, ἐπὶ τὰργυρᾷ πτερὰ της ἐπαίρει τοῦ θνητοῦ τὸ πνεῦμα ὑπεράνω τῶν νεφελῶν καὶ ἐκεῖθεν τοῦτο, ὡς ὑπερόπτης ἀετός, τὸ σύμπαν ἀτενίζον, θίγει διὰ τοῦ ὑψωμένου μετώπου τὴν ὑπερύψηλον στέγην τοῦ αἰθέρος, ὄνειρώττει ὅτι κρατεῖ τὸ σκήπτρον τοῦ κόσμου, ὅτι δεσποεῖ τῆς ἀνθρωπότητος... Νὰ ψάλλω τὴν Δόξαν; ἀλλὰ φεῦ, αἱ χρυσάργυροι πτέρυγές της ἀστόργως ἔστιν ὅτε καὶ σκληρῶς, ὡς τὴν χελώνην ὁ ὄρνις τῶν αἰθέρων, καταρρίπτουσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῆς ταπεινῆς ὑψηλοῦ σφαίρας ἐκεῖνον, ὃν ὑπεράνω νεφῶν καὶ ἀέρων ἀνύψωσαν· καὶ τότε βουναὶ καὶ βράχοι ἀναβῶσι πενθίμως τὸν κρότον τῆς τρομερᾶς αὐτοῦ πτώσεως· τότε τὸ λαμπρὸν ὄναρ τοῦ τάλανος ἐκεῖνου σβέννυται αἰφνιδίως ὡς βροντερὰ ἀστραπή μέσου σκότους νυκτερινοῦ. "Ω! εἶναι κεραικὸς ἀνάμικτος γοργῆς ἀστραπῆς καὶ ἀπαισίου βρόντου, τῆς δόξης τὸ ὄνειρον!...

Νὰ ψάλλω τὴν ἥβην; τὴν ἥβην, ἥτις στέφει τὸ μέτωπον διὰ φαιδρῶν ἀνθέων, ἥτις ῥαίνει τὰς παρειὰς διὰ δρόσου, φωτίζει τὸ βλέμμα διὰ χρυσῶν σπινθήρων καὶ ἐπιτέλλει ἐπὶ τὰ χεῖλη τὸ γλυκὺ μειδίαμα; τὴν ἥβην, τὸ ἔαρ τῆς καρδίας, τὴν ροδοστολιστον καλλονήν; Ἀλλὰ φεῦ! καὶ αὕτη ταχέως εἰς γῆρας μεταμφιέννυται· ταχέως τὸ ἔαρ αὐτῆς φθίνει, ἐπὶ δὲ τοῦ νεαροῦ μετώπου, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἔτι ἐστεφάνουν τὰ θαλερὰ αὐτῆς ἀνθεμα, ἐγγράφεται ἡ ρυτίς. ἡ ἀπαισία ρυτίς, ἣν μάτην προσπαθεῖ τις ν' ἀποκρύψῃ, ἐπιρρίπτων μετὰ φαντασιοπλήκτου χάριτος βοστρύχους ἀργυρίζουσας ἡδὴ κόμης.

"Ω! τί λοιπὸν νὰ ψάλλω; σύγγνωτε, σύγγνωτε, σιγηλοὶ ἀκροαταί, οἱ μάτην ἐν ἀνυπομόνῳ συνοφρῶσαι προσδοκῶντες ὅπως διὰ γλυκερᾶς τινὸς ὥδης φαιδρύνω τὴν ὠχρὰν μελαγχολίαν, ἣν ὁ ἐκροσθόρος χειμὼν ἐν ἀκαρεὶ περὶ ἡμᾶς διέχυσε.

....Νὰ μέλψω, ἄρα, τὴν χαρὰν! ὦ, τί γλυκύτερον αὐτῆς; ἡ γελόεσσα αὐτῆς λάμψις, εἰς τὸ χρυσορρόδιον τοῦ Φοίβου λυκαυγῆς, τὸν οὐρανόν, καταστράπτει τὸν βίον ἡμῶν... πλὴν, μὴ καὶ αὕτη δὲν δύει, δὲν σβέννυται, αἰφνιδίως, λαμπρὸν ἄστρον ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ Χρόνου βυθίζομενον, καὶ μόνον, μόνον ὅπισθεν αὐτοῦ καταλείπον ἐν τῷ διανοιγομένῳ τότε σκότει τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο ἔχνος, τὸ ἡδὺ ἄμα καὶ θλιβερόν, ὅπερ καλεῖται ἀνάμνησις!... ὅχι δὲν ψάλλω τὴν χαρὰν· εἶναι ἀστὴρ διχτῶν!

Ἀλλὰ τί λοιπὸν νὰ ψάλλω; οὐδεμία λοιπὸν ἀγνὴ καὶ ἐντελὴς γελόεσσα εἰκὼν θὰ μοὶ ἐμπνεύσῃ ὥδην γλυκαίαν;

"Ω, εὔρον!... θὰ μέλψω ἑτερόν τι· θὰ μέλψω καλλογὴν ἐτέραν, ἀγνὴν καὶ θεσπεσίαν, ἣν δὲν πνίγουσι τὰ κύματτα τοῦ Χρόνου, ἣν δὲν φθείρει τὸ γῆρας, ἥτις δὲν ἐκπίπτει μετὰ πκτάγου καὶ βρόντου ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῆς,

ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὕψους, ἐφ' οὗ ὁ Θεὸς τὸν χρυσονεφῆ αὐτῆς θρόνον πρὸ καιρῶν καὶ αἰώνων ἐθεμελίωσε· θὰ μέλψω τὴν Ἀρετὴν!... τὴν Ἀρετὴν, ἥτις στέφεται τὰς ἀμαράντους δάφνας τῆς θείας δόξης, ἥτις ἐνδύεται τὴν ἀνέσπερον αἴγλην καὶ μαριδίᾳ τῆς ἀθανάτου εὐφροσύνης τὸ μειδίαμα τὴν Ἀρετὴν, εἰς ἣν μόνην ἐδώρησεν ὁ Πλάστης τὴν ἄδυτον χαρὰν, τὴν ἀγήρω νεότητα, καὶ ἥτις μόνη εἶναι τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τῆς νεότητος, τὸ ἄγιον χάσμα, ἡ φωτεινὴ παρηγορία ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν βιωπτικῶν θλίψεων.

Ναί, θὰ ψάλλω τὴν Ἀρετὴν· ἀλλὰ πῶς; τίνος ἄρα λιγείας Σειρήνος, τίνος Ὀρφῆως εὐμόλπου, τίνος ἐμπνευσμένης Μούσης ἡ γλῶσσα θὰ ἤρκει ποτὲ ἵνα ἐπαξίως ὑμνήσῃ τὰς ἀρρήτους αὐτῆς καλλονάς; "Ω, οὐχί Οὐρανία Θεότης! δὲν εἶναι, δὲν εἶναι ἀξία νὰ σὲ ἀναμείψῃ ἡ ἰσχυρόφωνος λύρα μου· πρὸ τῆς ἀστραπηθόλου μεγαλοπρεπείας σου ὁ νοῦς μου ἰλιγγιᾷ, ἡ δὲ γλῶσσα, ἥτις ἐπεχείρησεν ἵνα σοὶ τονίσῃ αἶνον, χαννοῦται καὶ παραλύεται· ἀλλὰ διαφαίνου, σὲ ἱκετεύω, αἰθερία μορφή, ἀπὸ τοῦ νεφελώδους σου θρόνου, καὶ χύνε, χύνε ἐσαεὶ τὰς ἀγλαὰς σου ἀκτῖνας πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀνθρωπότητος!

Ὑμεῖς δὲ φίλοι ἀκροαταί, ὦν τὸ οὖς, παρὰ τὸν ζωηρόν μου πόθον, οὐδόλως ἡδυνήθην σήμερον νὰ κηλήσω δι' ἐμμούτου ἥσματος, ὦ! σύγγνωτε ἐπιεικῶς τῇ ἀκουσίᾳ ἀδυναμίᾳ τῆς ἀγυμνάστου γλώσσης μου, ἀναμείνατε δ' ὅπως, ὅτε ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ ἐκρινῶ ἡλίου λύσῃ τοὺς παγετούς, διὰ τῶν ψιθύρων τῆς αὔρας, διὰ τοῦ φλοίσβου τῶν ρυάκων καὶ διὰ τῶν περιπαθῶν τῆς ἀηδόνος τόνων, ἡ φύσις παράσχῃ ὑμῖν τὴν τέρψιν τῆς μουσικῆς, ἣν δὲν εὔρετε παρ' ἐμοί.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ ΑΔΙΚΟΣ.

— Σὲ βλέπω χαρούμενη, τί τρέχει; Μήπως ὁ σύζυγός σου ἥλλαξε βίον;

— Ἀχ ἀγαπητὴ μου...

— Δὲν φαντάζεσαι, ἀγάπη μου, τὴν θλίψιν τὴν ὀπιάν ἐδοκίμασα προχθές. Ξεῦρω ἀπὸ συζυγικὰ μαρτύρια καὶ πονεῖ ἡ καρδίᾳ μου, ὅταν βλέπω νὰ ὑποφέρουν τὰ ἴδια καὶ πρόσωπα ἀγαπητά. Μὰ κλαίεις;

— Εἶναι δάκρυα μετανοίας.

— Μετανοίας εἶπες;

— Ναί... πῶς τὸν ἡδίκησα τὸν Γεώργιο... πῶς τὸν ἡδίκησα. Πρέπει νὰ ξεύρης, ὅτι ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα ἐγωῖστριαί. Τοὺς θέλομεν τοὺς καυμένους τοὺς ἀνδρὸς ἀντίκειναι μας καρφωμένους νὰ παρακολουθοῦν τὴν κίνησιν τῆς βελόνης μας... Σωστός ἐγωῖσμός! Τώρα εἶμαι ἄλλος ἀνθρώπος. Φαντάσου, ἀγαπητὴ μου ἐξαδελφίτσα, ὅτι σήμερον εἶπα τοῦ Γεώργιου, μὲ χαμόγελο ἀληθινὸ καὶ ὅχι μὲ τὸ ψεύτικο χαμόγελο, μὲ τὸ ὅποιον τοῦ τὸ ἐλεγα ἄλλην φορὰ: Πήγαινε, Γεώργιό μου νὰ διασκεδάσῃς καὶ σὺ λιγάκι...